

PÉCSI Dohánygyár

ÁRA:
2,30 Ft

XVIII. ÉVFOLYAM, 1. SZÁM

A PÉCSI DOHÁNYGYÁR DOLGOZÓINAK LAPJA

1991. JANUÁR

A Pécsi Dohánygyár privatizációjáról

Befektetési felhívás

Az Ernst and Young elvégezte a szerződés szerinti munkát és átadta az anyagokat (négyeket négy vaskos és három vékonyabb kötet tartalmaz). A vállalat vezetése a szakértőkkel egyetértésben úgy határozott, hogy a vállalatot bemutató anyagot és a vagyonértékelés rövid összefoglalóját eljuttatja bizonyos külföldi partnerekhez. Ezért a két anyag angol és német nyelven is elkészült. A külföldi partnerek „kiválasztása” elsősorban a már meglévő kapcsolatok alapján történt. A Rothmans Internationallal (Pall Mall) és a British-American Tobaccoval (HB cigaretta) a licencigaretták termelése során szoros munkakapcsolatot alakítottunk ki, így kézenfekvő volt, hogy megkeressük őket. A Reemstma céggel (NSZK) több alkalommal tárgyaltak vezetőink, egy újabb licenc cigaretta ügyében, tehát már itt is volt „ismeretség”. A negyedik anyagot a Japan Tobaccohoz juttattuk el, az IBI Schröder New York-i bankházon keresztül. A koreai dohányipar szintén kapott a bemutatkozó anyagunkból, amikor a magyar dohányipari küldöttség kint járt. A tárgyalási szándékát csupán az első négy cég jelezte, a koreai dohányipar nem. A vállalat hosszabb távú stratégiai elképzeléseit eközben újra megvizsgáltuk, aktualizáltuk. Céljainkat röviden, 6 pontban rögzítettük. Szakértőink pedig egy „befektetési felhívás”-nak nevezhető anyagot készítettek. Ezzel az anyaggal kettős célunk volt. Részben a potenciális partnerek közötti választást volt hivatva könnyíteni és objektívabbá tenni. Másrészt pedig — és ez volt a lényegesebb — a külföldiek befektetési elképzeléseiről írásbeli tájékoztatást kapni. Ennek elsősorban lélektani jelentősége van, ugyanis a kiválasztott partner, a későbbi tárgyalások során alapvetően nem térhet el az első írásos „ígéret”-től.

A „befektetési felhívás” 12 kérdéskörrel foglalkozott, köztük olyan lényegesekkel is, mint pl. milyen garanciákat kíván és milyen tud nyújtani, van-e és milyen stratégiai terve a közös vállalat első három éveire stb., stb. Ezt a két anyagot — a mi

céljainkat és a befektetési felhívást — eljuttattuk annak a négy érdeklődőnek, aki tárgyalási szándékát jelezte. Augusztus utolsó és szeptember első hetére tárgyalási időpontokat jelöltünk ki. A potenciális partnereknek egy-egy nap tárgyalási lehetőséget biztosítottunk annak érdekében, hogy a szeptember 15-i határidőig a legjobb tudásuk szerint megadhassák válaszukat a befektetési felhívásunkra. A külföldi felek további segítséget is igénybe vettek, nevezetesen: megbíztak külföldi könyvvizsgáló és tanácsadó cégeket, akik felkerestek bennünket. Ők elsősorban a gazdálkodásra, a mérlegre vonatkozóan tettek fel milliói kérdést és gyűjtöttek adatokat.

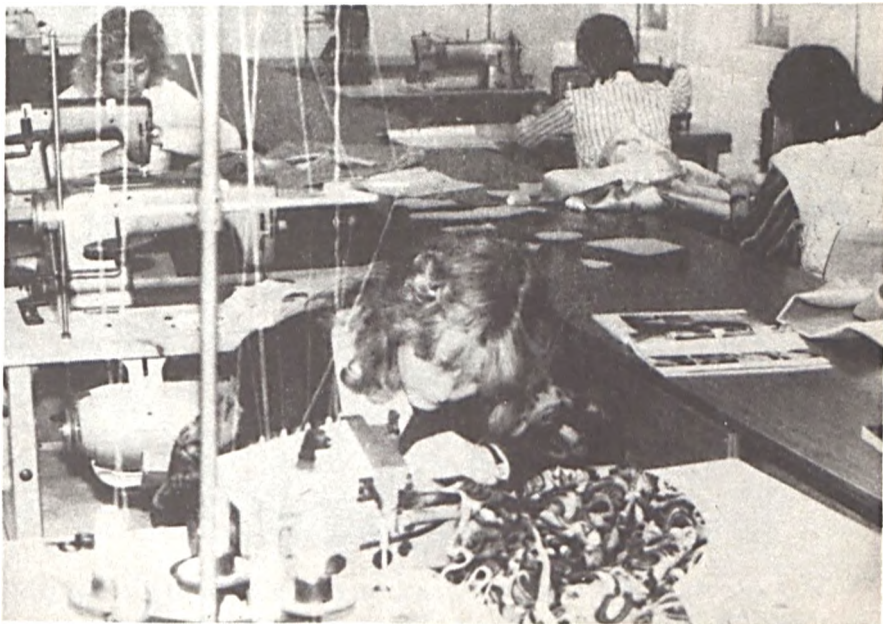
A kérdésekből arra lehetett következtetni, hogy a vagyonértékelés realitását kellett megítélniük, illetve vázolni a jövőbeli lehetőségeket és a tervezett közös vállalat várható jövedelmezőségét. Úgy gon-

dolom, nem téves ez a következtetés, hiszen az a három potenciális partner, aki ide küldte a tanácsadóját tájékozódni, a tárgyalásra is magával hozta őket. A megbeszélések során nagy hangsúlyt kapott a stratégiai céljainkhoz való illeszkedés. Ezen túlmenően elsősorban a befektetési felhívás fontosabb pontjait tárgyaltuk meg a felekkel. Vállalatunkat a tárgyalásokon egy hatfős delegáció képviselte, amely a felső vezetők közül és szakemberekből állt. Az Ernst and Young részéről egy jogi és egy gazdasági szakértő segítette a delegációt.

A beérkező ajánlatokat a tárgyaló delegáció nézte át és véleményezte. Az álláspont kialakítása után készülhetett el az a VT-előterjesztés, melynek alapján a VT az átalakulás mellett foglalt állást. Az ezt követő eseményeket következő számunkban részletezzük.

Simon Éva

Dolgozik a varroda

Megindult a munka gyárunk konfekcióüzemében, ahol a munkaruhák is készülnek. (Képeink a 7. oldalon.)

14-féle termék

Nyolchónapos csúcsminőség

1990. évben 8,3 milliárd cigarettát gyártottunk, s mindez nem kevesebb, mint 14-féle termék formájában jutott el fogyasztóinkhoz. Új terméként látott napvilágot a Fesztivál box és a Sopianae Nívó box, valamint a mi előállításunkban a HB box cigarettá. Termékeink minősége viszonylagos egyenletességet mutat május és szeptember hónapban, 3,90–3,94 közötti csúcsminőséggel, míg az év kezdetén és az év végén, azaz négy hónapon keresztül volt 3,90 alatt az összesített minőségmutató. Az éves összesítés eredménye gyártmányfajtánként a következőkben foglalható össze:

Gyártmány	Minőségmutató	
	1990. év	1989. év
Sopianae	3,91	3,87
Mentolos Sopianae	3,90	3,86
Sopianae 17	3,91	3,92
Mentolos Sopianae 17	3,80	3,81
Fesztivál	3,80	3,95
Fesztivál box	3,93	3,95
Sopianae Junior	3,96	3,88
Sopianae Lady	3,96	3,93
Sopianae 100	3,88	3,85

Minőségjeljesítményi tényezők %-a

Előkészítés	Filtergyártás			Cigaretta-gyártás	Cigaretta-csomagolás
	kreppgyártás	rúdgyártás			
I. m	105,5	116,1	119,1	122,4	108,7
II. m	105,5	114,3	119,9	212,7	108,9

A minőség biztosításához főként az ingadozó alapanyag-minőség miatt ebben az évben valamivel több dohányt használtunk fel, mint az elmúlt évben. Így 100 db Sopianae cigaretta dohánytömege a következő mérési számokkal jellemezhető átlagosan és éves viszonylatban:

Nádor 100	3,90	3,84
Sopianae Nívó box	3,87	3,84
Pal Mall box	3,94	3,96
HB box	3,96	—
Sopianae Nívó box	3,93	—
Összesen:	3,91	3,87

Öröndötesen az év elején alacsonyabb minőségről (3,81) indult Sopianae 100-as termékünk az év második felében ugyancsak 3,90 és afölötti minőségű volt. Több tényező együttes hatásaként jelentkezett ez a termékminőség-javulás, ami az 1989-es év mutatójánál 0,04-dal magasabb. Úgy értékelhetjük, hogy az év első felében bevezetett, a gépeknél történő helyi és folyamatos gyártásközi minőségellenőrzés szintén besegített a jobb minőség kialakításában. Ennek a tartalmas eredménynek az elérésénél már csak az lesz nehezebb, hogy tudjuk stabilizálni is ezt a minőségi szintet az elkövetkező időszakban.

Az üzemrészenkénti minőségérdekliséget tükröző minőségjeljesítményi tényezők az alábbiak szerint alakultak az év folyamán:

Sopianae cigaretta	100 db dohánytömeg (g)	1990. év	1989. év
I. műszak		75,68	75,39
II. műszak		75,44	74,92

További tájékoztatásként termékeink éves főfüstvizsgálati eredményeinek összesítéséből ismertetünk néhány fontos jellemzőt, hogy birtokában lehessünk a számadatok alapján azok egészségvédő (-károsító) hatásainak:

Gyártmány	Kátránytart.	Nikotintart.	Szénmonoxidtart.
		mg/cigaretta	
Sopianae	19,1	0,88	17,2
Sopianae 17	16,2	0,78	15,6
Mentolos Sopianae	19,1	0,81	18,2
Mentolos Sopianae 17	19,6	0,78	16,5
Sopianae 100	14,1	0,67	14,7
Sopianae Nívó 100	10,3	0,49	13,6
Nádor 100	14,4	0,73	14,3
Sopianae Lady	12,6	0,65	12,8
Sopianae Junior	12,8	0,68	13,8
Pal Mall box	18,4	1,07	15,2
HB box	17,5	1,10	16,3
Sopianae Nívó box	8,1	0,40	10,5

Mind a nikotin, mind a kátránytartalom tekintetében széles körű az ajánlat, úgy gondoljuk, van miből választani. Ismerve a gyártmányfejlesztési elképzelése-

ket, az 1991-es évben még további bővítésre számíthatunk e téren is.

Dr. Kiss Elemérné

A jogsegélyszolgáltatásról

Régen írtunk már a jogsegélyszolgáltatásról. Ennek nem az az oka, hogy megszűnt vagy „illegálisba” vonult, éppen ellenkezőleg. Ebben az évben a tavalyihoz viszonyítva majdnem megduplázódott az ügyfelek száma. A számszerű növekedés nemcsak azt jelenti, hogy kétszer annyi ember fordul meg a jogtanácsos irodájában, hanem azt is, hogy az esetek nagy százalékában ügyintézés, többszöri tárgyalás, szolgáltatás is történik.

Tudom, hogy a számokat általában nem szeretik, ez esetben azonban elkerülhetetlen néhány adat közlése. 1989-ben összesen 39 ügyünk volt, 1990-ben ez 62-re növekedett. 38 fizikai dolgozó, 23 alkalmazott és 1 nyugdíjas keresett meg bennünket.

Nézzük a tárgy szerinti megoszlást. Munkajogi probléma 8 volt, társadalombiztosítási eset 1, 10 családjogi probléma, 7 államigazgatási és 36 polgárjogi kérdéssel foglalkoztunk. Negyvenkét esetben történt felvilágosítás, 18 esetben kellett valamilyen beadványt, illetve egyéb ügyiratot szerkeszteni, 1 esetben került sor eljárásra, ugyancsak 1 esetben pedig képviselet gyakorlására.

Nem győzzük hangsúlyozni azt, hogy mindenkit, akinek jogi természetű gondja, baja van, legyen az lakásvásárlás, gyámügyi kérdés, és még sorolhatnám, nagyon szívesen fogadunk. Ahogy mondani szokás, lassan már a levegőért is fizetni kell, nem beszélve az ügyvédekről!

Időt, fáradságot, pénzt lehet sokszor megspórolni, ha ezt a szolgáltatást igénybe veszik. Előfordul olyan eset is, amikor ügyfeleink olyan kéréssel jönnek, amely rendezésére nincs felhatalmazásunk, megfelelő eszközünk, de szerencsére ebből van a kevesebb, ezt rögtön meg is mondjuk.

Egyelőre arról sincs szó, hogy a vállalatoknál ezt a tevékenységet megszüntetnék, hiszen ennek jogosságát és hasznát nem vitatja senki. Így továbbra is várjuk azokat, akiknek ilyen jellegű segítségre van szükségük, melyet jogsegélyszolgáltatunk tud biztosítani.

Sigora Irma

Pécsi Dohánygyár

A Pécsi Dohánygyár dolgozóinak lapja
Szerkeszti a szerkesztőbizottság
Felelős szerkesztő:
dr. Simonné dr. Bernáth Erika
Kiadja az AS-B Kft.
Baranya Megyei Irodája
Felelős kiadó: az irodavezető.
Előfizetési díj egy évre: 27,60 Ft
Készült a Temporg Kisszövetkezet
nyomdájában
Felelős vezető: dr. Kállai Sándor

Visszamenni nem lehet!

Vajúdok a gondolataimmal. Néha-néha ki is fejtem ezt a környezetemnek. Egyre többször jön elő az, hogy valamit az ember nem fejezett be, vagy nem is jól kezdte. Talán az emberek előbb vissza kellene mennie és újra kezdeni onnan az egészet, ahol tizennégy éves korában abbahagyta. Már nincs olyan erő számomra a világon, ami megváltoztatná azt a tényt, hogy a matematika, fizika, kémia ugyan-csak kiterbélyesedett tudnivalóiból számomra tarka foltok (bővében a fehér) maradtak csak. Gyakran kapott az ember önmagától vagy másoktól olyan impulzust, hogy csakugyan megpróbált oda visszamenni, ahol a fehér foltok határa van, de aztán rájött, hogy az idegeket felőrlő évek kiölték belőle a figyelem és tanulás képességét. Az biztos, hogy a tanulnivalót meg kell tanulni. A sovány kérdés az, hogy mit kezdjen újra tanulni az ember. Szeretném magamat apránként, lépésről lépésre bevezetni és megismertetni a saját észjárásommal, ugyanis rendezetlen gondolataim úgy működnek, mint „kézifék”. Ott tartok, hogy oldalakat átolvasva azt érzem, ennek valahogy nincs értelme, nem fogadja be belső világom. Nagyon szeretek olvasni, de az ember arra is ráébred, hogy nem az olvasás, nem a tudálékoság a megfelelő színvonalú cselekvés elsődleges mozgatója, hanem az helyesen csak önálló gondolkodással párosulva lehetséges. Nem vezet eredményre, ha csak kizárólag összeolvassunk mindent, amit mások gondoltak, nem elfogadni vagy eltagadni csak úgy vakon a dolgokat. Az ember érzi, egyszer csak feldereng az agyában, hogy önálló gondolkodás nélkül a „könyv” szerinti tudás nem elég. Tehát magunknak kell elrendeznünk a dolgokat akkor is, ha közben sokszor tévedünk és csak ritkán van igazunk. Saját lelkiismeretem előtt ki kell mondani, hogy mi az, amihez értek és mi az, amihez nem, akkor közelebb kerülhet hozzám a realitás, tisztánlátás szűkebb és tágabb környezetemben.

Az átállások, megértések, kompromisszumok keresésének korát éljük kis és nagy méretekben egyaránt. A nagyobb dolgok rendeződésébe nem látunk bele tisztán, a különböző frások, megnyilatkozások nem mindig meggyőzőek, nem mindig igazak, sőt sokszor zavartak is. Szidják, kritizálják egymást pártállásra való tekintettel, egyeseket már majdnem magasztalnak, másokat letesznek, de én úgy érzem, hogy ezeket a kiismerhetetlenség homálya borítja legtöbbször. Azonban kicsiben, egyénre szabottan ne felejtünk el ismét saját magunkkal számolni és elszámolni politikai súlyok és mindennemű ideológiák kizárásával. A parttalanság érzetét csökkenteni lehet, ha az ember elsődlegesen önmagával küzd meg, s teszi

ezt minél előbb. Biztosabban jut el annak felismeréséig, hogy partra érdemes-e szállni, vagy hogy a jelenlegi partról egy biztosabb hajóra kell-e szállni, még ha ennek a hajónak egyelőre az útja egy háborgó tengeren át vezet is. Mi lesz e hajón?

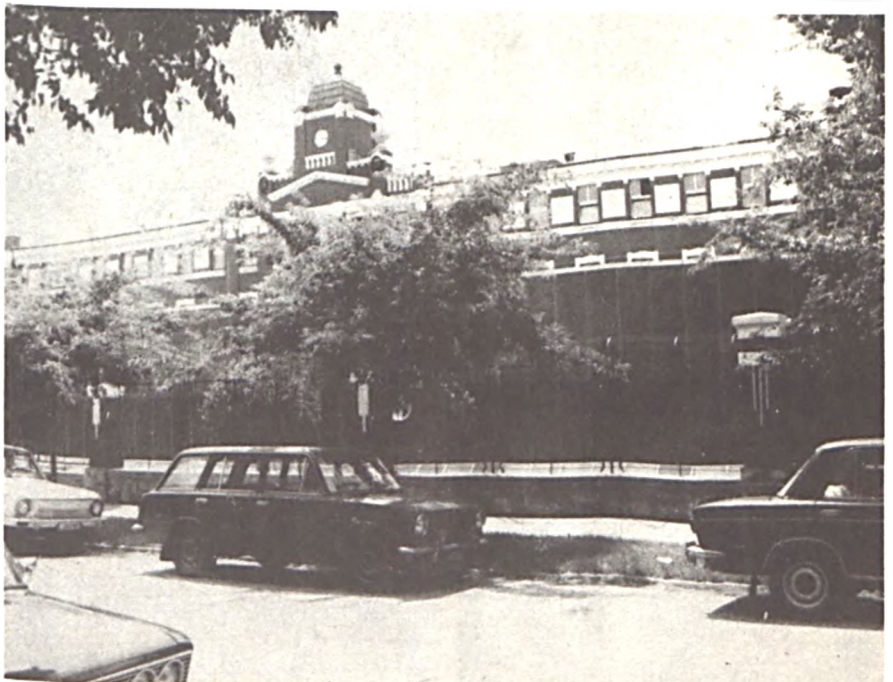
Egyelőre az biztos, hogy tanulni kell sokat, legelőször is úszni, aki még nem tud. Aki csak járni tud, annak a vízen mégsem olyan biztonságos, mint a földön.

Kiss József

Előbú(j)ék!

Már csak pár nap és én következem... Pedig ha lehetne, akkor húznám még az időt. Félek. Mi lesz velem? Hiszen még meg sem születtem, de már tartanak tőlem. Sokkal kevesebb a remény, a jó szó, ha rólam beszélnek. Mert nagyon sokat emlegetnek és félek, hogy sok rosszat kényszerítenek rám. Már most azon vitatkoznak, hogy mennyibe fogok kerülni. Ki érti ezt? Ha legalább szólhatnék, ha rám is figyelne valaki...! De nem. Ők csak vitatkoznak, számokkal dobálóznak, fenyegetnek, megsértődnek. Pedig nem ezt ígérték! Olyan szépen indult minden... Még én is hittem nekik. Bízam bennük. De aztán csak beszéltek, meg vitatkoztak és nem gondoltak rám. Ezzel sok mindent elszalasztottak, és most már ezt nem is nagyon tudják pótolni. Ezért is olyan rossz most nekem. Lassan minden rám háru! Azt mondják, hogy én más leszek, mint a többi testvérem. Sok változást hozok majd... Hát lehet, de most azokra gondolok, akik nem tudnak reménykedve gondolni rám. Ők azok, akik már most félnek tőlem, akiknek csak bajt és kilátástalanságot hozok. És hallom, hogy ők sokan vannak, sajnos nagyon-nagyon sokan. Az idő múlik, és egyre hevesebben, ingerültebben vitatkoznak rólam. Úristen! Nem szólhatok bele! Miket terveznek! És sokan még csak nem is sejtik, hogy mi mit jelent majd... Azért néha azt is hallom, hogy ez a sok rossz azért vár rám, hogy a kisöcsém már boldogabb legyen. Már csak ezzel vigasztalom magam. De vajon elhíszik-e mindez rólam?! Miért nem mondják el ezt úgy, hogy ne tőlem féljen mindenki? Jaj! Nagyon kevés az időm! Miért is kell előjőnnöm? Még az utolsó, visszalevő óráim is mások, mint amit bátyáim mesélték! Sokkal szürkébb és csendesebb. De most, most már rajtam a sor. Kibújok... Sok-sok pukkanást hallok, látom az arcokat, néha látom a reményt is a szemekben... És most mindenhol megcsóllítanak, köszöntenek: Boldog új évet! (Magamban drukkolok, hogy sikerüljön. Nem rajtam fog múlni...)

— K. K. J. —

Az elmúlt év számos apróbb és nagyobb eredménye közül csak egyről a fotón: megszüpültek a gyár régi épületei is.

Kitüntetettjeink

1990-ben a Pécsi Dohánygyárért vállalati kitüntetés adományozásának szabályait a Kollektív Szerződésben újraszabályoztuk. Ez a szabály kimondja, hogy egy évben az átlagos állományi létszám maximum egy százalékának adományozható ez a cím. Ezt a szabályt a kitüntetés erkölcsi és anyagi értékének megőrzése céljából állapítottuk meg. Idén decemberben öten vehették át. A termelési főosztályról hárman, a tmk állományából egy fő és az alkalmazotti állományból is egy fő. Kik és miért kapták ezt a kitüntetést?

Balogh László, a gyártás első műszak gépmestere 1971 óta gyártási gépmester, azóta munkáját változó gépegységeken magas színvonalon végzi. Az elmúlt 15 évben nemcsak főnökei, hanem munkatársai bizalmát is élvezte. Az üzemben bevezetésre kerülő új anyagok, új termékek próbaüzemeltetése és üzembe állítása során végzett tevékenysége igen aktív. Éppen ezért az 1990-ben beindult licence cigarettagyártás egyik meghatározó bejárata és üzemeltető gépmestere volt.

Kiss János csomagolás második műszak gépmestere. 1968 óta csomagolási

A kitüntetéseket Irimi Sándor adta át

gépmester, szakmai felkészültsége lévén gépmesteri munkája mellett már 10 éve a műszak főgépmester helyettese. A licence termékek csomagolásában beállító gépmesteri feladatokat látott el magas színvonalon. Éveken keresztül a Vállalati Tanács tagja volt, mely bizonyítja, hogy magatartásával megalapozta a dolgozók bizalmát.

Takács Sándorné filtergyártási műszakvezető. 1970 óta dolgozik a vállalatnál, a termelési főosztály több területén is bizonyította szakmai tudását. Több mint tíz éve a filtergyártási üzem műszakvezetője. Vezetési stílusa fokozatosan ala-

(Folytatás az 5. oldalon)

Balogh László L.

Kovács Józsefné

Illés János

Takács Sándorné

(Folytatás a 4. oldalról)

kult, és ma már azon vezető egyéniségek közé tartozik, akik a vállalati érdekek dik-tálta feladatok teljesítésekor megtalálják az ezzel egyirányú egyéni érdekek kibontakozási lehetőségeit is. Beosztottjai megítélésében kiegyensúlyozott, ezért a dolgozók és vezetők közötti általános konfliktusok műszakjában átlagos vagy még annál

Kiss János

is kisebb mértékűek. A filtergyártási üzemben a nehéz időszakokban is aktívan kivette a részét a munkából, többek között ennek is köszönhető, hogy az üzem megindulhatott a fejlődés útján.

Illés János 1983 óta dolgozik a Pécsi Dohánygyárban. A tmk kiemelkedően magas szaktudású minősített hegesztője és lakatosa. Az elmúlt 7 évben munkáját

lelkiismeretesen, becsületesen végezte. Mindig minden rábízott munkát elvégzett, és soha nem nézte, illetve soha nem tette szóvá, hogy milyen körülmények között vagy milyen időpontban kell az elvégezni. Illés János 1991. január 12-től nyugdíjba vonult, a kitüntetés egyben nyugdíjba vonulása alkalmából kifejezett köszönet a vállalat részéről, megbízható munkájáért.

Kovács Józsefné számviteli osztályvezető-helyettes 1974 óta dolgozik a Pécsi Dohánygyárban. 1981-ben lett a számvitel vezetőhelyettese. Amikor szükség volt rá, párhuzamosan két munkakört is ellátott a szakmai területén. Komoly érdemei voltak és vannak a számítógépes feldolgozás megvalósításában a számviteli rendszeren belül. Öt éven át tagja volt a Vállalati Tanácsnak, annak működését szakmai ismereteivel segítette.

A kitüntetést idén a különleges körülmények miatt egészen szűk körben tudtuk csak átadni, de ezek a dolgozók megérdemlik, hogy a vállalat minden dolgozója értesüljön arról, hogy 1990-ben a Pécsi Dohánygyárért kitüntetést ők kapták. Ezúton kívánunk a vállalatvezetés nevében további munkájukhoz sok sikert, illetve Illés Jánosnak boldog nyugdíjas éveket.

Dr. Tóth Zsuzsa

Tallózás

Ács Pál, a „Minőség: az egyedüli út az Európa-házba” c. könyvét expressz útenként írta a kormányának. Könyvében egyszersmind számos nemzetközi és hazai tapasztalat közreadásával kíván információkat nyújtani a vállalatoknak a korszerű minőségbiztosítási rendszerekről, a minőségre nevelés fontosságáról. Napjainkban „az egész magyar társadalomnak újfajta gondolkodásra, újfajta szemléletre van szüksége, mégpedig olyanra, amely megbecsüli a jót, a megbízhatót, a szépet, segíti az alkotás örömeit, előnyben részesíti az európai mércével is kiváló minőségű munkát, szolgáltatást, terméket” — amint ezt a könyv ajánlója, dr. Sütő Kálmán, az Európai Minőségügyi Szervezet MNB elnöke is írja.

Miről is olvashatunk a több mint 200 oldalon keresztül? Megismerkedhetünk a nyugati államokban már 20–50 éve elkezdett s azóta többször is újragondolt, megvalósított minőségi programokkal, melyek óriási segítséget nyújthatnak nekünk a monolitikus pártállamtól örökségként hagyott 21 milliárd dollár államadósság, az 1200 milliárd forint költségvetési adósság,

Express üzenet a kormánynak

a 2,9 milliárd dollár kötvényadósság s a vállalatok egymás közötti forgalmában jelentkezett 200 milliárd forint hátralék mielőbbi leküzdésében. Nem kevésbé nehezíti helyzetünket, hogy még mindig nincs konvertibilis forintunk, nem ismerjük igazán termelési költségeinket, nincs értékarányos árrendszerünk, infrastruktúránk és szolgáltatásaink alacsony szintűek, elmaradtak — s folytathatnánk a sort így tovább. Hazánk gazdaságának megújulását az exporttermelés folyamatos növelésével hajthatjuk végre. Ehhez pedig fokozatosan ki kell építeni a minőségi termelés teljes feltételrendszerét. A japánok — mint tudjuk — kitartó munkával és elszántsággal már az 1950-es években elkezdték ezt az utat járni, s a Juran professzor által elindított, évtizedeken át tartó országos méretű oktatás meghozta gyümölcsét a minőségszabályozás magas szintre történő emelésében. Megjelenik a minőségi verseny, a piac újraosztásának kiéleződése, mely kihívásra az amerikaiak is megtették lépéseiket, elkezdtek kidolgozni széles körű minőségfejlesztő programjaikat. A könyvben részletes leírásokat találhatunk arra vonat-

kozóan, hogy a különböző iparágak milyen minőségszabályozási erőfeszítéseket tettek a versenybe való betörésért, illetve a versenyben maradás fenntartásáért. Megismerkedhetünk nemcsak az USA, hanem más államok, mint pl. az NSZK, az Egyesült Királyság, Svájc, Mexikó stb. országok minőségfejlesztési koncepciójának kialakításával.

A nemzetközi kitekintés után olvashatunk arról, nálunk milyen szükségszerű tényezők kényszerítették ki a minőségügy fejlesztéséért való komoly erőfeszítések megtételét, az egyes nagyvállalatok miként dolgozták azt be koncepciójukba, sőt arról is, milyen konkrét eredményeket értek el az első ÁMR (Átfogó Minőségvezetési Rendszer) vállalatok Shiba japán professzor segítségével.

Végül nem érdemes megemlíteni, hogy a könyv megjelentetéséhez — több vállalat mellett — a Pécsi Dohánygyár is anyagi támogatást nyújtott, segítve ezzel is nemzeti minőségi programunk sikeres kibontakoztatását, lépésről lépésre történő eredményes megvalósulását.

Dr. Kiss Elemérné

Nőknek, erről-arról

Varrás, ceruzával, tollal

A szabásminták felnagyításáról már volt szó. A felnagyításhoz szükséges egy ív csomagolópapír, ragasztószalag, fejes vonalzó, ceruza és egy színes filctoll.

A csomagolópapírt helyezük úgy az asztalra, hogy két széle az asztal széleivel párhuzamos legyen. Ezután néhány helyen — hogy el ne mozdulhasson — rögzítjük le ragasztószalaggal. Szabásmintáinkhoz 10x10 cm-es négyzethálót alkalmaztunk, tehát függetlenül attól, hogy a szabásminta a könyvben milyen kicsinyítésben található, a felnagyításhoz mindig 10x10 cm-es négyzethálót készítünk. A centiméterrel pontosan kimért — annyi kockát, ahány szükséges — pontokat fejes vonalzó mellett, halványan meghúzzuk. Ezekbe a négyzetekbe másoljuk át a kiválasztott modell szabásrajzát úgy, hogy színes ceruzával bejelöljük a metszéspontokat, és lehetőleg pontosan követve annak vonalát, megrajzoljuk a körvonalakat. A kerekített részek, karöltő, nyakkör — megrajzolásához görbe vonalzó is használhatunk. Ha ellenőriztük a nagyítást, kivághatjuk a kész szabásmintát.

Nagyobbítás — kisebbítés

Az egyszerűbb szabásmintákat könnyen átalakíthatjuk más nagyságra. Például, ha van egy jól bevált szabásmintánk, de közben a gyermek kinőtte, egy számmal minden különösebb nehézség nélkül megnagyobbíthatjuk.

A szükséges bőséget azonban ne a széleken adjuk hozzá — a kisebbítésnél ne ott vegyünk el —, mert ezáltal az arányok megváltoznak, és a szabásminta használhatatlanná válik. A helyes módszer az, ha a szabásmintát — elejét és hátát — hosszában, és ha szükséges, keresztben is elvágjuk, a szaggatott vonal mentén, és a kívánt méretnek megfelelően széthúzzuk, kisebbítésnél összetoljuk. Számítsuk ki a méretek alapján, hogy hány cm nagyobbítás vagy kisebbítés szükséges, ennek megfelelően helyezük csomagolópapírra a darabokat, és rajzoljuk körül az új szabásmintát. Vegyünk alapul egy kinőtt kislányruhát és példaként 8 cm bővítést. Ragasszuk fel az elvágott darabot a csomagolópapírra oly módon, hogy az elejét, hátát egymástól két centiméterrel széthúzzuk. Ilyen módon az eleje és háta 4-4 centiméterrel bővül, az egész szabásminta tehát 8 centivel lesz bővebb. A vállá ezáltal szélesebb lesz, amit a próbán korigálni kell. Így nagyobbítjuk meg az ujjá mintát is — amely bizonyára szintén kicsinek bizonyulna —, ugyanígy a szoknya vagy blúz szabásmintákat.

Hasonló módszerrel kisebbítünk, tehát csupán a fölösleges bőséget elvéve egymásra tolva ragasztjuk össze az elvágott szabásmintát (6. ábra).

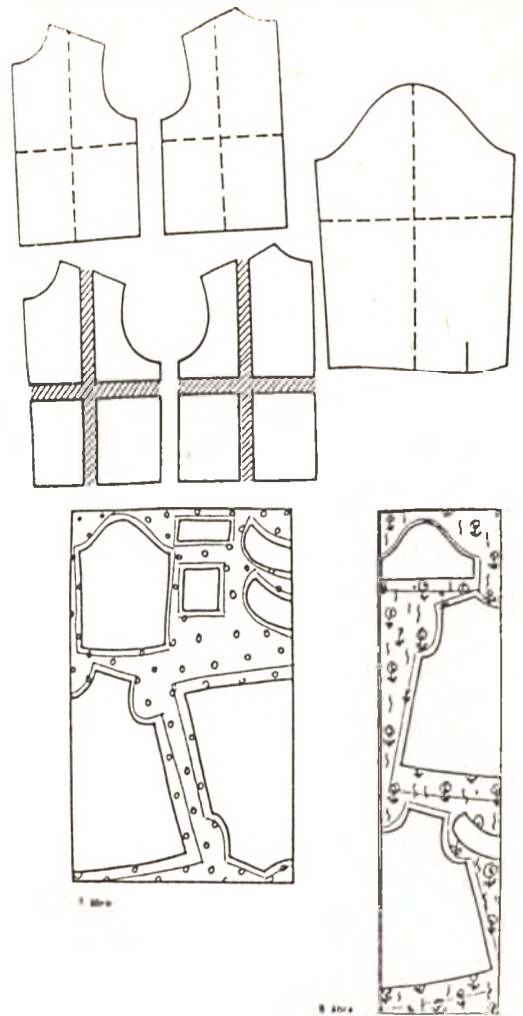
Szabás előtt

Szabás előtt nagyon fontos a szálirány megállapítása. A lánc- vagy szálirányon a kelme hosszában futó szál egyenes, a szegett széllel párhuzamos vonalat értjük. A ruhadarabot úgy szabjuk — bármilyen formájú is az —, hogy a szabásminta hosszanti vonalai, de különösen a ruha eleje és háta középvonala szálirányban legyen. (Kivételek a ferdén vagy keresztben mintázott fazon).

Az ujjakon, ha a függőleges tengely nincs berajzolva, a hosszában összehajtott szabásminta éle kerüljön szálirányban az anyagra.

Könyvünkben a kicsinyített szabásmintákat úgy helyeztük el a négyzethálón, hogy a szálirányt a négyzetháló is megmutassa. A kicsinyített rajzok, a négyzethálós szabásminták többnyire a felfektetéshez és a gazdaságos anyagkihasználáshoz is segítséget nyújtanak. Kisebb tartozékok szabásakor is nagyon fontos a szálirány követése. Ha például alsó és felső gallért szabunk, a két darab csakis azonos szálirányú lehet. Ugyanez érvényes az eleje borításokra és a szabott szegőpántokra is. Másként a szabott pánt nem simul ki, a kivágás körül ráncok képződhetnek.

Bolyhos kelméknél a szálirányt szabás előtt úgy állapítjuk meg, hogy kezünkkel végigsimítjuk a szövetet, a felület egyik irányban felbolyhozódik, a szálirányban pedig kisimul. A szabásmintákat úgy helyezük rá, hogy a szálak lefelé simulva legyenek, és az egyirányú szabást alkalmazzuk. Tehát nem lehet összefordítani — ahogy gazdaságosabb lenne —, hanem minden darabon, a zseben, a borításban is lefelé haladjanak a szálak. Az egyirányú (irányított) nyomott mintás kelmékre is egy irányba fektetjük fel a szabásmintákat, hogy a virágok, a figurális minták fölfelé állítva legyenek. A nyomott mintás karto-

nok, vásznak többnyire nem irányítottak, és így mindkét irányban szabhatók, ahogyan a leggazdaságosabb. A bársonyt, kordbársonyt szintén egyirányban szabjuk, de ellenkezőleg, mint a szövetet, itt a szálirány alulról fölfelé halad. Ha erre nem ügyelnénk, összefordítottan szabnánk, az egyik darab fényes, a másik matt lenne. A kockás anyagok mintázatát az összehajtott anyag szövött szélénél szabás előtt egyeztetni kell. Könnyebb a dolgunk, ha apró kockás szövetből szabunk, mert a kis elcsúszás nem annyira feltűnő, és könnyebb egyeztetni a kockák találkozásait is. Kisebb daraboknál, amelyeknek szövött szélük nincs, úgy ismerhetjük fel a szálirányt, ha az anyagot kezünkkel nyújtjuk, ugyanis ferde irányban nyújtható legkönnyebben (7., 8. ábra).

A szabás

Kétféleképpen fektethetjük fel a szövetet: gyárilag összehajva a duplaszéles szöveteket, és teljes szélességben szétnyitva a szimpla széles — 70-90 cm-es — anyagokat. A hajtás módja részben a modellettől, a szövet mintázatától, de nem utolsósorban a ruha nagyságától is függ, Szabáshoz időre és nyugalomra van szük-

(Folytatás a 6. oldalról)

ség. Ne felejtjük el, sokkal könnyebb vágni, mint az elrontott darabot helyrehozni. Ha meggyőződünk arról, hogy szabásmintánk kifogástalan, elkezdhetjük a szabást. Az anyagot a szabáshoz mindig duplán, színevel befelé fordítva tesszük fel az asztalra. Ha a szövet lelóg, végét az asztal mellé tett szék támlájára helyezzük. Ezután vegyük a fél szabásmintákat és helyezzük ide-oda az anyagon, amíg megtaláljuk, hogyan jobb, gazdaságosabb a felfektetés, hogy minél kevesebb hulladékunk legyen.

A ruha minden kis részletéhez — galér, zseb, borítás stb. — szabásmintát kell készíteni. Meg kell győződnünk arról, hogy az egyes darabokat helyesen fektetjük-e fel. Ezt úgy ellenőrizhetjük a legkönnyebben, ha feltűzzük az összes szabásmintát a szövetre. (Ha a szövet szélesebb, mint amilyenre szükség van, úgy kell összehajtani, hogy a fölösleges anyag egy darabban maradjon. Így könnyebben felhasználható alakításhoz, toldáshoz vagy díszítéshez.)

Az anyagot tehát a megfelelő szélességre félbehajtjuk, széleit pontosan eligazítjuk, ha szükséges, egyeztetjük. A ráhelyezett szabásmintákat rágombostűzzük, és éles krétával körülrajzoljuk. A varrásráhangyásokról ne feledkezzünk meg, ezt a krétavonalon kívül, jelölés nélkül is hozzáadhathatjuk. Az oldalvarrásoknál 3-4 cm-t, nyakkivágásnál, karöltőnél 1,5-2 cm-t, derékvonálnál és a felhajtásnál 5-6 cm-t hagyjunk rá.

Hordós Ágnes

Dolgozik a varroda

A kezdettől az utolsó öltésig — hogy stílszerűek legyünk. A konfekcióüzemben készülnek el a modellek rajzai (első felvételünk), illetve a megtervezett és kiszabott modellek összeállítására is (második képünk)

Farsangi étkek

Itt a farsang, amely vízkereszt napjától hamvazószerdáig tart. Fő „jellemzője” a tánc, a mulatság. Az álarcos, jelmezes vídámkodáshoz természetesen hozzá tartozik az evés-ivás is.

Bácskai húsleves

Hozzávalók: egy fél csirke, egy csomó leveszöldség, egy kisebb fej vöröshagyma, néhány szem bors, 1 babérlevél, 2 evőkanál tejföl, 1 tojás, petrezselyemzöld, 2 dl rizs.

A húst a zöldséggel, a vöröshagymával, borsal, babérlevéllel feltesszük főni. Ha a hús puha, kivesszük, lefejtjük a csontról, a levest leszűrjük, majd visszatesszük a húst, és rizst adunk hozzá. Amikor a rizs megfőtt, a levest tejföllel és felvert tojással ízesítjük, petrezselyemzölddel meghintjük.

Vadászpecsenye

Hozzávalók: 8 szelet kicsontozott sertésborda, 1 szál sárgarépa, 1 fej vöröshagyma, 20 dkg gomba, 1 dl tejföl, 1 evőkanál liszt, 10 dkg füstölt szalonna, citromlé, 1 evőkanál zsiradék, só.

A kivert hússzeleteket megtűzdeljük a szalonnával és a forró zsiradékban a karikára vágott sárgarépával és vöröshagymával megpirítjuk. Egy kevés vizet öntünk alá, és jó puhára pároljuk, végül beletesszük a karikára vágott gombát. Lefedve még 5 percig pároljuk, majd a lisztel elhabart tejföllel sűrítjük be. Enyhén megcitromozzuk, és ha a szalonna nem volt túl sós, meg is sózzuk. Spagettivel körítjük.

Töltött hús

1,5 kg sertésdagadót hosszú késsel a két réteg között megnyitjuk, a rést kézzel kitégítjük, kívül-belül besózzuk. Tölteléke többféle lehet:

1. Két zsemlet tejben megáztatunk, 20 dkg csiperkegombát apróra vágunk, egy kevés apróra vágott vöröshagymával megpároljuk, a kinyomott zsemlekkel, 1 tojással, borsal, ízlés szerinti fűszerekkel összedolgozzuk, a keveréket a húsbba töltjük, a hús száját nagy túvel bevarrjuk, és sütőben — mintegy egy óra alatt — pirosra sütjük. Csak amikor teljesen kihűlt, akkor szeleteljük.

2. Az áztatott zsemleket megtisztított, megvágott és megpárolt vegyes zöldséggel, leszűrt konzerv zöldborsóval keverjük és az előbbi eljárás szerint ezt töltjük a húsbba.

3. A dagadóból többet veszünk, mintegy 0,25 kg húsból pörköltet készítünk, a zsemleket a kész pörkölt levében áztatjuk meg, illetve hagyjuk, hogy felszívják a levet. A zsemleket és a húst megdaráljuk, petrezselyemzölddel, egy kevés majoránával fűszerezzük, és a húst ezzel töltjük meg. Látványos, ha a pörköltös töltelékbe zöldborsót is keverünk, szeletelésnél szép a színe.

4. A tejben megáztatott zsemleket 20 dkg darált sonkával, tojással, egy kevés, ugyancsak darált füstölt szalonnával keverjük össze és a húst ezzel töltjük meg.

Végül: a hidegen is tálalható töltött húst körbekötözhetjük füstölt szalonna szeletekkel, ez leginkább a pörköltös töltelékhez illő íz. Ez esetben tálaláskor a szalonnaszeleteket a spárgával vagy cérnával együtt eltávolítjuk. A töltött húsos tálat lecsurgatott céklaszzeletekkel, gerezdbe vágott csemegeuborkával, fehércáposztából készült salátahalmokkal, citrommal ízesített reszelt sárgarépa kupacokkal díszítjük. Melegen tálalva burgonyapürét vagy sült burgonyát adunk hozzá.

— Rné —

SPORT

Női labdarúgás

Egy sikeres év lezárult gyárunk női labdarúgócsapata számára. A tavalyi 11. helyről idén a 7. helyen várhatják a tavaszt. A legjobbak a záróbanketten könyvjutalmat kaptak. Nem sokat pihenhetett a csapat, mivel a tavasz nagyon zsúfolt lesz. Heti négy edzéssel kemény alapozómunka kezdődött január 5-én. A feladatok nem kicsik. Tavasszal 12 bajnoki mérkőzésen kell helytállniuk, és ami kellemes meglepetés, Európa 16 országának 1-1 csapata részvételével nagyszabású nemzetközi torna lesz Svájcban, és Magyarországot a Pécsi Dohánygyár együttese képviseli. Az előzetes hírek szerint a csoportküzdelmekben angol, francia, olasz és portugál ellenféllel kell megküzdeni. Az ott tartózkodást a vendéglátók finanszírozzák. A torna március 26-tól április 1-ig tart. Nagy dolog lenne jól szerepelni a tornán, és a tavalyihoz hasonlóan öregbíteni a gyár hírnevét külföldön is. A játékosállományban változások történtek, ketten anyaszerepre készülnek, de a pécsi iskolákból öt új leány jelentkezett, akikben sok fantázia van. Gyárunk a feltételeket idén is biztosítja a csapat számára.

Reméljük, a kemény téli, embert kínzó alapozó munka meghozza gyümölcsét, és sikerül az az álom, hogy a második NB I-es évben a 6. helyet megszerzik a lányok.

Hunyadi T.

Az üzemorvos írja

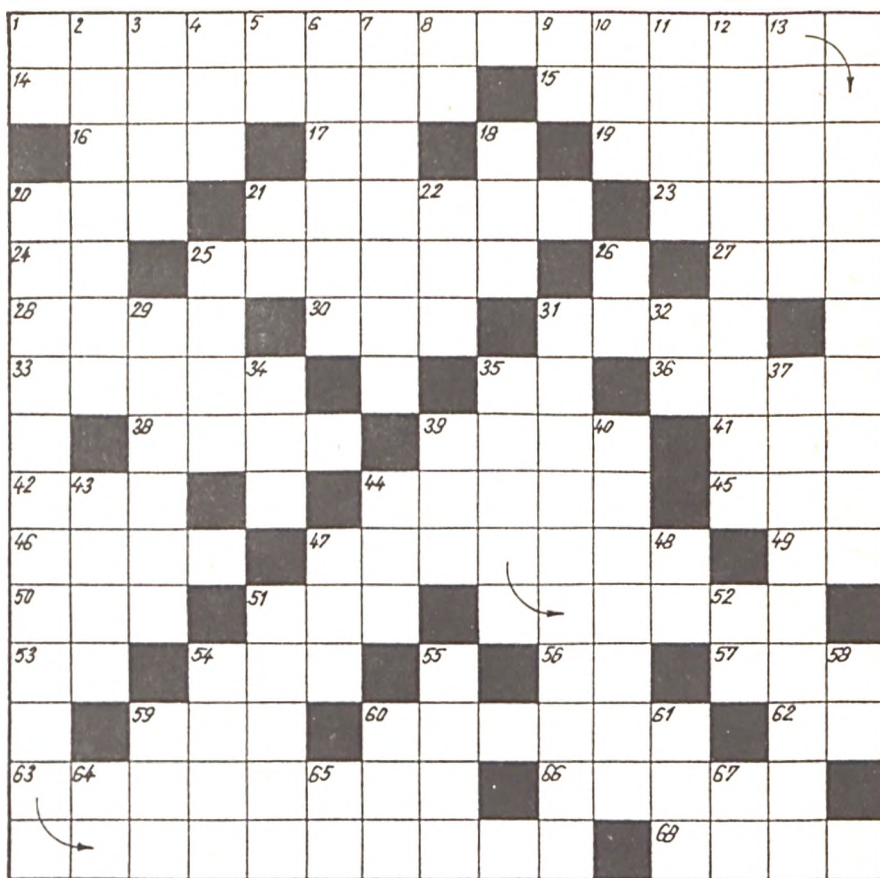
Mégfázni könnyű!

Túljutottunk a tél felén. Egy régi szólásmondás mondja: „Január-február, mindjárt itt a nyár.” Ez így van, de nyárig még eltelik egy kis idő, és addig is karban kell tartani a szervezetünket, hogy valóban örömmel, egészségesen fogadhassuk a nyári szép napokat. Különösen fontos ez most, ezen az enyhe, tavaszi-as télen. Tekintettel, hogy nincs fagy, gyakran szépen süt a nap, az emberek megfellelkeznek a rendes meleg öltözködésről, kigombolt kabátban járnak, hajadonfón, és ha itt a gyárban mennek át egyik épületből a másikba, ujjatlan ruhában vagy ingben közlekednek. Ennek egyenes következménye a sok náthás megbetegedés, sőt a súlyosabb vírus fertőző és a mozgásszervi betegségek.

Elég ugyanis 3-4°C hőmérsékletkülönbség, és a szervezetünkben, illetve környezetünkben levő kórokozók a lehűlés hatására gyengébb ellenállású helyeken (orr, torok nyálkahártyák) behatolnak, és máris létrejön a nátha, a torokfájás. Bár ezek enyhe betegségek, de ha nem kapnak megfelelő gyógyszeres ellátást, súlyosabb torokgyulladás, tüdőgyulladás válhatnak. Nem szólva a mozgásszervi problémákról, különös tekintettel a „lumbágó”-ra. Elég, ha a megizzadt bőrfelületre 3-4°C-kal alacsonyabb hőmérsékletű levegő áramlik, a bőr, majd alatta az izomrostok megmerevednek, fájdalmasá válnak, és napokig, sokszor hetekig tartó fájdalom állapot áll fenn. Elég lenne egy kardigán vagy a ruha alatt pamut póló, és már nem alakulnának ki az említett fájdalmas, elhúzódó betegségek.

Dr. Varga Éva

Keresztrejtvény

VÍZSZINTES: 1. W. L. S. Churchill a parlamentnek (A megfejtés első része — zárt betűk: E. S. T.). 14. Központosít. 15. Igényelt. 16. Spanyol exkirálynő. 17. Szibériai folyó. 19. Dunába ömlő folyó. 20. Vállalati takaré. 21. Árammal működő. 23. Algériai ... bel Abbas. 24. Fordított alkotás. 25. Felszámol. 27. C. T. N. 28. Pásztor viselete. 30. Közéleg. 31. Csinos. 33. Díszes ingmell. 35. Rokon. 36. Űrmérték (ford.). 38. SU vadászrepülő volt. 39. Háztáji. 41. Kérés közepe. 42. Gyilkolja. 44. Kevert Karel. 45. Sütő. 46. Súlymérték. 47. „A” vallási felekezet. 49. Ezt némán! 50. Kor. 51. Hím állat. 53. Téli sport. 54. Angol tenger. (SEA). 56. Majdnem ház! 57. Arab viselet. 59. Heves mássalhangzó. 60. Viking vezér. 62. Szelemélyes névmás. 63. Erősen kéri. 66. Afrikai kérdőszó. 68. Bikaviador eszköze.

FÜGGŐLEGES: 1. Idegen tagadás. 2. Németalföldi humanista volt az évezred elején. 3. Olyan. 4. Cinema páros betűi. 5. Gén szélei. 6. Mezőgazdasági termék. 7. Határozott. 8. Néma hal! 9. Személynévmás. 10. Részben felgurít. 11. Fordított sport. 12. Dekázat. 13. Kiömlött. 18. Káposzta. 20. A megfejtés második része (zárt betűk: K. T. Ö. É.). 21. Mutató szó. 22. Már — vidékiesen. 25. Ókori mezopotámiai város. 26. Szolmizációs hang. 29. Kis bárány. 31. Munkahelyi beosztás. 32. Szamárium vegyjele. 34. Akkortól

fogva. 35. A megfejtés harmadik része (zárt betű: J.). 37. Értékeltek. 39. Páratlan keksz. 40. Mértékét megemelik. 43. Meglátszik rajta. 44. Némán eselek. 47. AK! 48. Azonos betűk. 51. Megátalkodott. 52. Kiejtett betű. 54. Kevert Ives. 55. A legjobb. 58. Kettőzve édesség. 59. Páratlanul heveny! 60. Világos angol sör. 61. Hozzájut. 64. Maga. 65. E. E. E. 67. Ludolf-féle szám.

Beküldendő a vízszintes 1. és függőleges 20., 35. sorok megfejtése. A helyes megfejtők között jutalomkönyvet sorsolunk ki.

A keresztrejtvény
Takáts László készítette

KST

Örömmel közöljük vállalatunk KST-tagjaival, hogy a KST-betétek után térített kamat mértéke az OTP Baranya Megyei Igazgatóságának értesítése szerint a jelenlegi évi 10%-ról évi 15%-ra emelkedik. Az emelkedés visszamenőleges hatállyal az 1990/91. befizetési időszak indulásától érvényes.